

Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet

Tullverket har granskat promemorian mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet. Tullverket bedömer att förslagen endast berör Tullverkets uppdrag marginellt. Tullverket delar bedömningen att det inte kan uteslutas att det finns behov av en sekretessbestämmelse till skydd för att uppgifterna i avfallsregistret inte ska komma till brottslig användning. Nedan redogörs upplysningsvis för Tullverkets verksamhet på avfallsområdet.

Tullverkets uppdrag på avfallsområdet

Tullverket har i uppdrag att kontrollera gränsöverskridande avfallstransporter vid EU:s yttre gräns, men saknar befogenhet att ingripa mot avfallstransporter till eller från andra EU-länder.

Tullverket genomför i princip alltid sina kontroller på avfallsområdet tillsammans med länsstyrelserna. Det är länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet och den myndighet som fattar beslut om sändningar som inte uppfyller gällande regelverk. Om en tillsynsmyndighet har meddelat beslut om exportförbud har Tullverket i uppdrag att kontrollera att en sådan restriktion inte överträds. En överträdelse av exportförbud av farligt avfall kan utgöra brott mot antingen smugglingslagen eller miljöbalken. Vilken rubricering brottet får står sällan klart när förundersökningen inleds och påverkar inte Tullverkets befogenheter.

Smugglingslagen har företräde i egenskap av lex specialis. Brott mot miljöbalken fullbordas dock vid en tidigare tidpunkt än brott mot smugglingslagen och kommer därför ofta att aktualiseras i stället. När en förundersökning inleds i ett ärende som selekterats av Tullverket, bistår Tullverkets utredningsavdelning (tullkriminalen) den miljöåklagare från Åklagarmyndigheten som är förundersökningsledare. Även Polisen och Kustbevakningen kan utföra kontroller och i så fall involveras inte Tullverket alls.

Tullverkets ställningstagande

Tullverkets befogenheter vid import och export vid EU:s yttre gräns

Det kan noteras att Sverige för närvarande har en förhållandevis stor import av hushållsavfall från Norge. Sverige har även – för närvarande – en omfattande införsel av hushållsavfall från Storbritannien, som kan komma att bli import om eller när Brexit genomförs.

Begreppet kommunalt avfall

I promemorian avsnitt 7 föreslås att begreppet hushållsavfall utvidgas och benämns kommunalt avfall i stället. Utvidgningen kan innebära att Tullverket formellt kan kontrollera fler sändningar. Av promemorian framgår att avsikten är en bättre framtida avfallshantering vilket skulle kunna leda till ett minskat behov för Tullverket att kontrollera otillåtna avfallssändningar.

Sekretesskydd för uppgifter från avfallsregistret

Förslag om sekretessbestämmelse

Enligt den kompletterande bilagan till remissen ska Tullverket på begäran få tillgång till uppgifter från avfallsregistret i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka brottslig verksamhet eller att utreda brott. Det innebär att Tullverket inte kommer få direktåtkomst till avfallsregistret. Vissa uppgifter i registret kommer vara skyddsvärda då de skulle kunna användas för att planera vissa allvarliga brott. Dessa uppgifter kommer därför behöva skyddas av sekretess hos Naturvårdsverket. I avsnitt 19.6 i promemorian föreslås en ny sekretessbestämmelse till skydd för intresset att förebygga brott för uppgifter som hänför sig till avfallsregistret. Konstruktionen innebär att sekretessen följer med uppgiften även om uppgifterna tas ut ur registret. Syfte är att säkerställa att uppgifterna ska skyddas även hos de myndigheter som har rätt att få tillgång till uppgifter ur avfallsregistret. På s. 144 anges att det inte finns primära sekretessbestämmelser hos dessa myndigheter.

Tillämpliga sekretessbestämmelser vid Tullverket

Uppgifter som förekommer i en förundersökning hos Tullverket eller i sådan underrättelseverksamhet som omfattas av brottsdatalagens tillämpningsområde, omfattas av sekretess med ett omvänt skaderekvisit till skydd för intresset att förebygga eller lagföra brott (se 18 kap. 1-2 §§ OSL). Vissa uppgifter kan omfattas av sekretess med ett rakt skaderekvisit till skydd för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden (se 27 kap. 2 § OSL). I Tullverkets kontrollverksamhet kan uppgifter som hämtas från avfallsregistret skyddas av sekretess om det kan antas att syftet med myndighetens verksamhet motverkas om uppgiften röjs (se 17 kap. 1 § OSL).

Tullverkets bedömning

Enligt Tullverkets bedömning skyddas uppgifter som behövs för att fullgöra Tullverkets uppdrag på avfallsområdet och som hämtats ur det nya avfallsregistret av sekretess i Tullverket av befintliga tullspecifika sekretessbestämmelser. Med hänsyn till att den föreslagna sekretessbestämmelsen är avsedd att skydda att uppgifterna används för brott som sannolikt faller utanför Tullverkets befogenheter kan Tullverket dock inte med fullständig säkerhet sägas om det skyddsintresset alltid ryms av vid Tullverket tillämpliga sekretessbestämmelser. Tullverket vill därför inte utesluta att det kan finnas behov av en sådan sekretessbestämmelse som föreslås i promemorian.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av detta ärende har rättschefen Karin Erlingsson beslutat. Föredragande har varit verksjuristen Malin Lundberg.

TULLVERKET

Karin Erlingsson

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen

Ange organisatorisk enhet.